

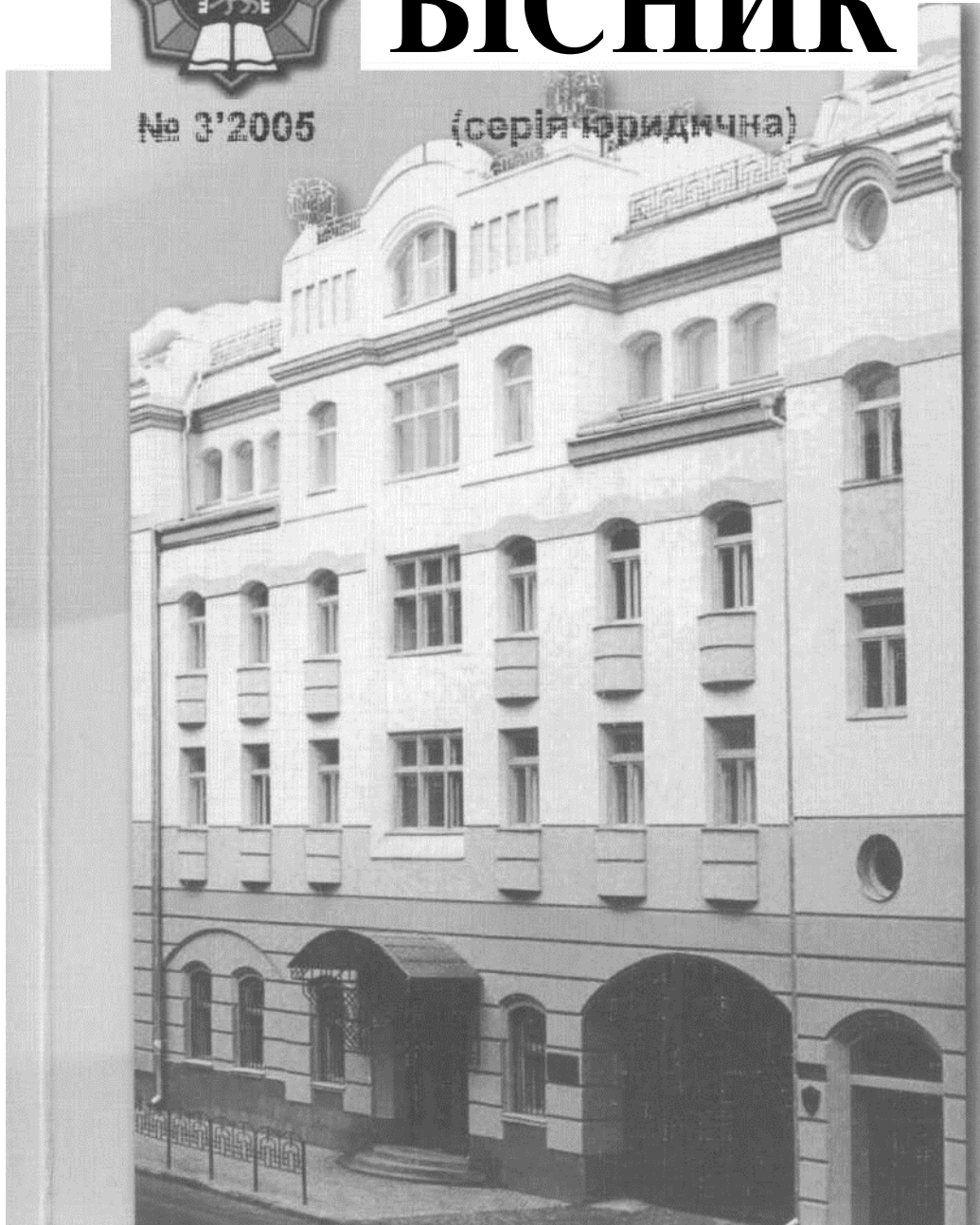

ЛЬВІВСЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
МВС УКРАЇНИ

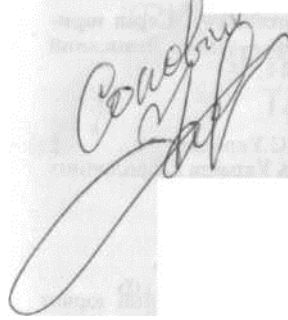
НАУКОВИЙ
ВІСНИК

№ 3'2005

(серія юридична)

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

науковий ВІСНИК

ЛЬВІВСЬКОГО
ЮРИДИЧНОГО ІНСТИТУТУ

Серія юридична

Випуск 3

ЛЬВІВ - 2005

Науковий вісник Львівського юридичного інституту. Серія юридична. Збірник / Головний редактор В. Л. Ортинський. - Львів: Львівський юридичний інститут МВС України. - Вип. 3. - 2005. - 348 с.

Виходить три рази на рік.

Засновник - Львівський юридичний інститут МВС України. Включений до переліку наукових фахових видань України з юридичних наук (протокол засідання ВАК України № 2-02/2 від 9.02.2000 р.)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

В. Л. Ортинський, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України (*головний редактор*); **С. С. Сливка**, доктор юридичних наук, професор (*заступник головного редактора*); **Т. З. Гарасимів**, кандидат юридичних наук, доцент (*відповідальний секретар*). **Члени редколегії:**

М. В. Костицький, академік АПрН, доктор юридичних наук, професор; **М. І. Мельник**, доктор юридичних наук, професор; **І. П. Козаченко**, доктор юридичних наук, професор; **А. В. Іщенко**, доктор юридичних наук, професор; **В. К. Гришук**, доктор юридичних наук, професор; **В. О. Навроцький**, доктор юридичних наук, професор; **П. Д. Пилипенко**, доктор юридичних наук, професор; **В. М. Коссак**, доктор юридичних наук, професор; **Л. І. Рябошапко**, доктор юридичних наук, професор; **О. І. Остапенко**, доктор юридичних наук, професор; **М. Й. Варій**, доктор психологічних наук, професор; **Р. І. Сибірна**, доктор біологічних наук, професор; **Т. А. Космеда**, доктор філологічних наук, професор; **В. П. Кіселичник**, кандидат юридичних наук, доцент; **П. Ф. Гураль**, кандидат юридичних наук, доцент; **А. С. Токарська**, кандидат історичних наук, доцент; **В. С. Макаруч**, кандидат історичних наук, доцент.

Рекомендовано до друку Вченою радою Львівського юридичного інституту МВС України № 3 від 28.10.2005 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію серія КВ № 9099 від 27.08.2004 р.
Адреса редакції Україна, 79007 м. Львів, вул. Городоцька, 26. Тел.: 78-25-13; 78-25-72.

У публікаціях висловлено позицію авторів, яка не завжди поділяється редакційною колегією. Відповідальність за достовірність фактів, статистичних даних, точність викладеного матеріалу покладається на авторів та рецензентів.

При передруку матеріалів посилання на Науковий вісник обов'язкове. Рукописи не повертаються.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА

Я. І. Соловій

ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ЗМІСТУ ТА МЕТИ КРИМІНАЛЬНОГО ПОКАРАННЯ

Історичний досвід і практика свідчать про те, що мета і зміст кримінального покарання, як правило, перебувають у тісному взаємозв'язку з конкретними умовами та епохою, загальним устроєм життя держави, станом економіки та суспільно-політичним ладом, морально-етичними й філософсько-політичними поглядами, звичаями, а також ідеологічними стереотипами, що склалися в суспільстві. Як найбільш вагомими соціальними факторами, що безпосередньо та істотно впливають на зміну мети покарання у кримінальному праві, можна назвати тип суспільно-економічної формації, спосіб виробництва, рівень розвитку продуктивних сил і виробничих відносин. Хоч існує чимало праць, присвячених цій проблемі, однак є певні прогалини у висвітленні окремих її аспектів. Однією з причин цього є те, що кожна історична епоха демонструє власний погляд на найбільш ймовірні шляхи, способи і методи вирішення, використовуючи і водночас заперечуючи надбання науки, людського досвіду попередніх поколінь, що й обумовлено діалектикою розвитку.

З'ясування суті змісту і мети покарання, насамперед, пов'язане із боротьбою правоохоронних органів зі злочинністю. Важливість цього питання в наш складний криміногенний час безумовно не викликає сумніву. Як відомо, злочинність первинна, її існування з необхідністю породжує і виправдовує інститут покарання, безпосереднім і головним призначенням якого є боротьба зі злочинністю і в кінцевому рахунку - її попередження і, хоча б часткове, зменшення. У зв'язку з цим становить значний теоретичний і практичний інтерес аналіз філософсько-правових концепцій різних цілей покарання, що, безумовно, матиме значення в сучасному законодавчому процесі реформування чинного КК України.

солідарну відповідальність усіх членів суспільства. Що стосується забезпечення понад встановлений в державі прожитковий мінімум, то ринкова економіка передбачає також індивідуальну відповідальність особи за власне матеріальне забезпечення та особисту участь у створенні фінансової бази соціального забезпечення на випадок настання того чи іншого соціального ризику. Принцип індивідуальної відповідальності також може бути основою соціального забезпечення в системі цивільно-правового страхування.

1. Див.: Социальная защита. - 1997. - № 5. - С. 2-58.
2. *Захаров М. Л., Тучкова Е. Г.* Пенсионная реформа в России 1990: хорошее начало и печальные результаты // Государство и право. - 1998. - № 1. - С. 20-27.
3. *Базилевич В. Д., Базилевич К. С.* Страхова справа. - К.: Знання, 1997. - 218 с.
4. *Сивак С. М.* Пенсійне страхування та пенсійна реформа: теоретичні основи // Право України. - 1999. - № 9. - С. 61-64.
5. Социальное обеспечение в условиях социально ориентированной рыночной экономики // Общество и экономика. - 2000. - № 8.
6. *Якушев Л. П.* К новой теории пенсионных отношений? // Пенсия. - 1997. - № 9(12). - С. 2-7.
7. *Чеширжин Е. Н.* Принципы финансирования систем пенсионного обеспечения // Международные отношения. - 1997. - № 6. - С. 19-27.
8. *Соловьева Л.* Социальное обеспечение в западных странах: проблемы 90-х годов // Мировая экономика и международные отношения. - 1993. - № 12. - С. 114-119.
9. Див.: Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 6. - Ст. 31.
10. *Яценко В.* Солідарний та індивідуалістичний підходи щодо реформування пенсійної системи // Соціальний захист. - 1998. - № 8. - С. 46-60.

Н. О. Багай

ФУНКЦІЇ НАУКИ ЗЕМЕЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Науковці під функціями юриспруденції розуміють „основні напрями її впливу на соціальні явища, насамперед, на право і державу, на суспільні відносини, на формування і розвиток особи” [1, с. 157]. Щодо переліку та змісту функцій юридичної науки нема однастайності у поглядах учених. На думку П. О. Недбайла, юридичній науці загалом властиві такі функції: онтологічна (що складається, передусім, з двох - констатаційної та інтерпретаційної), евристична, методологічна, полі-

тична, практико-організаційна, ідеологічна і прогностична [2, с. 134]. Інший перелік функцій наводять С. С. Алексєєв [3], П. М. Рабінович [1, с. 157-158], О. Ф. Скакун [4, с. 5-6], А. Ф. Черданцев [5, с. 17-18], В. П. Казимирчук [6, с. 157].

При виділенні функцій юридичної науки, на наш погляд, слід насамперед виходити з того, що кожна наука має на меті відкриття нових знань про певні явища і процеси. Це зумовлює наявність основної, фундаментальної функції юридичної науки - евристичної.

Оскільки відкриття знань про державно-правові явища, які раніше були невідомі, неможливе без виявлення (пізнання) існуючих закономірностей функціонування держави та права, їх фіксації, опису та пояснення, важливими для характеристики юридичної науки є й такі функції, як пізнавальна, констатаційна, описова та інтерпретаційна.

На основі накопичених знань, наука покликана передбачати тенденції подальшого розвитку державно-правових явищ, прогнозувати ті зміни, що з ними відбудуться в майбутньому, а також формулювати рекомендації, пропозиції щодо вдосконалення та розвитку окремих державно-правових інститутів. Ці завдання юридичної науки набувають особливо істотного значення в період оптимізації розвитку суспільних відносин, їх реформування. У зв'язку з цим наукою виконуються прогностична та практико-прикладна функції.

У процесі здобуття нових знань про державу, їх пояснення юридична наука використовує вже відкриті нею знань та закони, що дає можливість правильно інтерпретувати факти, розробляти рекомендації тощо. Тому юридичній науці притаманна методологічна функція. Вплив юридичної науки на правову, моральну та політичну свідомість людей, на формування державно-правової політики здійснюється з допомогою ідеологічно-виховної функції.

Саме такі функції, на нашу думку, відображають суть і призначення юридичної науки у системі суспільних наук. Вони характеризують як емпіричний рівень наукового пізнання, так і його теоретичний рівень.

Закономірно, що всі перелічені функції притаманні також і галузевим юридичним наукам, оскільки вони є елементами, складниками системи юридичної науки. Однак функції будь-якої науки визначаються її предметом, цілями, специфікою методології. Оскільки галузеві юридичні науки, в тому числі наука земельного права України, мають свій, визначений предмет дослідження, характерну мету, завдання та методи, цезумовлює і якісну неоднорідність функцій, що ними виконуються.

Специфічним є також співвідношення окремих функцій для кожної галузевої юридичної науки, оскільки воно визначається, окрім предмета дослідження, і конкретним етапом її розвитку. Так, у період становлення та на початкових етапах розвитку галузевих юридичних наук важливу роль відіграють такі їх функції, як пізнавальна, констатуюча, описова. Однак у процесі подальшого розвитку та формування юридичних наук як самостійних галузей знань акцент зміщується у бік функцій, що виконуються на теоретичному рівні науки (евристичної, інтерпретаційної, прогностичної, практико-прикладної та ін.). Таке співвідношення характерне і для процесу розвитку науки земельної права України як галузевої юридичної науки.

Таким чином, виходячи з особливостей предмета, цілей та специфіки методології науки земельної права України, доцільно виділити такі основні функції.

1. **Евристична** - основна, фундаментальна функція кожної галузевої юридичної науки, що полягає у відкритті нових, раніше невідомих знань про явища та процеси державно-правової дійсності, функція є базовою, визначальною для всіх інших, адже завдання, яке вона виконує, фактично основне, а в кінцевому результаті - це мета самої юридичної науки. Таким чином, евристична функція ніби пронизує, визначає та спрямовує всі інші функції, що виконуються земельно-правовою наукою. Як відзначає А. В. Сурілов, ця функція реалізується на вищому ступені юридичного пізнання, а саме в тій його точці, де відбувається синтез наукової юридичної інформації [7, с. 42].

Завдяки евристичній функції на основі вже здобутих знань, існуючих теоретичних положень виводяться нові наукові висновки, відкриваються нові закони та закономірності розвитку державно-правових явищ та інститутів. Ця функція відіграла важливу роль у процесі розвитку земельно-правової науки, формулюванні її основних положень, теоретичних висновків та понять.

Виконання цієї функції сучасною земельно-правовою наукою сприяє відкриттю нових специфічних закономірностей розвитку земельних відносин, знаходженню оптимальних форм та методів їх правового регулювання тощо.

Представниками земельно-правової науки на сьогодні сформульовано висновки та пропозиції щодо вдосконалення земельного законодавства (В. І. Андрейцев, Н. І. Титова, М. В. Шульга, В. В. Носік, П. Ф. Кулинич), обґрунтовано необхідність прийняття нових нормативно-правових актів земельного законодавства (зокрема, Закону України „Про приватизацію землі”, Загальнодержавної програми використання та охорони земель та ін.)

Здійснення евристичної функції наукою земельної права передбачає акумулювання знань, здобутих та накопичених шляхом виконання усіх інших функцій.

2. **Пізнавальна** — функція, що полягає у виявленні існуючих державно-правових явищ, розкритті закономірностей функціонування держави і права. Здійснюється в основному на емпіричному рівні юридичної науки. Основним методом її виконання є метод спостереження. Певною мірою ця функція охоплює ретрознавчу, запропоновану Є. П. Нікітіним [8, с. 12]. Хоч ретрознавчі завдання виконуються й іншими функціями юридичної науки (зокрема, описовою, інтерпретаційною). Існування цієї функції притаманне кожній галузевій юридичній науці, оскільки дослідження, пояснення свого предмету неможливе без його пізнання. Земельно-правовою наукою шляхом виконання зазначеної функції вивчено досвід реформування земельних відносин в інших державах (Ц. В. Бичкова, Л. В. Логуш), з'ясовано історико-правові витоки земельного законодавства України та виявлено основні закономірності розвитку земельно-правових відносин на українських землях (М. В. Шульга, В. К. Гуревський, О. І. Заєць, О. М. Вовк, І. Будзилович, А. Юрченко), виділено основні етапи земельної реформи в Україні (П. Ф. Кулинич, В. І. Федорович, В. К. Гуревський та ін.).

Наукою земельної права також досліджується існуючий взаємозв'язок земельної права з іншими галузями права, зокрема з екологічним та аграрним правом (Ю.С.Шемшученко, В.І.Андрейцев, Н.І.Титова, М.В.Шульга, А.П.Гетьман, В.Л.Мунтян).

3. **Констатаційна** - функція, що полягає у фіксації вже виявлених явищ та фактів державно-правової дійсності. Здійснюється вона також на емпіричному рівні юридичної науки. З допомогою цієї функції фіксується виникнення комплексних правових інститутів, галузей законодавства, галузей права. Ця функція має важливе значення у процесі відкриття нових знань, їх теоретичної систематизації.

Значення констатаційної функції для науки земельної права України полягає в можливостях систематизації існуючих знань про земельно-правові відносини, що створює можливості для реалізації інших функцій, притаманних цій науці. Зокрема, в сучасних працях представників земельно-правової науки проаналізовано недоліки реформування земельних відносин (В. І. Андрейцев, Н. І. Титова, В. І. Семчик, М. В. Шульга, В. В. Носік, В. І. Федорович, В. К. Гуревський, О. І. Заєць). Важливе значення мають праці вчених, присвячені дослідженню практичних проблем, Що виникли у процесі паювання та приватизації земель, з'ясуванню існуючих суперечностей у чинних нормативно-правових актах земельного законодавства (В. І. Андрейцев, М. В. Шульга, Н. І. Титова, В. В. Носік).

Слід також відзначити, що виконання констатаційної функції земельно-правовою наукою можливе лише за умови ефективної реалізації пізнавальних цілей, що засвідчує зв'язок описуваної функції з попередньою (пізнавальною).

4. Описова - функція, з допомогою якої описуються явища та факти державно-правової дійсності (наприклад, окремі нормативно-правові акти, діяльність, пов'язана з правотворчістю, систематизація законодавства, результати дії нормативних актів тощо). З допомогою цієї функції формуються наукові знання, що тяжіють також до емпіричної частини правової науки. Так, шляхом виконання цієї функції земельно-правовою наукою дано характеристики основних нормативно-правових актів земельного законодавства (Земельного кодексу України, Закону України „Про оренду землі” та ін.).

Представниками науки земельного права України виділено істотні ознаки земельного права та земельного законодавства (В. І. Семчик, В. І. Андрейцев, М. В. Шульга, О. О. Погрібний, І. І. Каракаш), з'ясовано ознаки земель та особливості земельних відносин (В. І. Андрейцев, Н. І. Титова, М. В. Шульга). Істотна увага приділяється вченими-юристами дослідженню основних правових засад інституту права власності на землю (В. І. Андрейцев, М. В. Шульга, В. В. Носік, В. І. Федорович, П. Ф. Кулинич, В. К. Гуревський, О. М. Вовк та ін.), проаналізовано особливості правового статусу суб'єктів земельних відносин (В. І. Семчик, Н. І. Титова, О. О. Погрібний, В. І. Федорович, В. К. Гуревський, О. М. Вовк), виділено характерні риси сучасного земельного законодавства (Н. І. Титова, М. В. Шульга, В. В. Носік, П. Ф. Кулинич, О. І. Засць).

Ця функція науки земельного права України нерозривно пов'язана з пізнавальною та констатаційною функціями.

5. Інтерпретаційна - функція, що полягає у поясненні сутності державно-правових явищ, їх основних властивостей, функцій, закономірностей виникнення і розвитку. В юридичній літературі розрізняють такі види пояснення: атрибутивне, генетичне, функціональне і структурне [5, с.10]. Ця функція, як і наступні, виконується юридичною наукою вже на теоретичному її рівні. За допомогою цієї функції наукою формуються певні поняття.

Зокрема, земельно-правовою наукою на основі функції пояснення розроблено поняття земельного права, його окремих інститутів (В. І. Андрейцев, М. В. Шульга), сформульовано поняття „землі”, „землі сільськогосподарського призначення” (В. І. Андрейцев, Н. І. Титова, М. В. Шульга), „право власності на землю” (В. І. Андрейцев, М. В. Шульга, В. В. Носік, В. К. Гуревський, О. М. Вовк), „оренда зе-

мель” (М. В. Шульга, Н. В. Ільницька). При цьому значна увага у працях вчених приділяється поясненню специфічних особливостей земель як об'єкта земельних та екологічних відносин. Важливе значення тепер має аналіз основних ознак та визначення понять „приватизація землі” (В. І. Андрейцев), „лаювання землі” (М. В. Шульга, В. В. Носік, Т. О. Коваленко).

Представники науки земельного права у своїх працях розглядають практичні проблеми застосування земельного законодавства та виявлення їх причин. З цього приводу особливо слід відзначити навчально-практичний посібник В. І. Андрейцева [9], монографію М. В. Шульги [10], а також колективну монографію за редакцією В. І. Семчика [11].

Особливого значення набуває інтерпретаційна функція у зв'язку з необхідністю тлумачення земельно-правових норм. В цій площині слід відзначити коментарі до нового Земельного кодексу України [12], що містять ґрунтовне роз'яснення змісту норм нового кодифікованого акта земельного законодавства.

6. Прогностична - полягає у розкритті тенденції подальшого розвитку державно-правових явищ, передбаченні тих змін, які з ними відбудуться в майбутньому. З допомогою цієї функції формуються гіпотези, загальні та конкретні прогнози. Опановуючи закономірності розвитку державно-правових явищ, юридична наука саме з допомогою цієї функції здатна не лише пояснити явища, які вже відбулися, а й передбачити шляхи їх розвитку в майбутньому. Так, наукою земельного права на основі вивчення та узагальнення попереднього досвіду реформування земельних відносин в Україні та в інших державах, історії розвитку правового регулювання земельних відносин здійснюється передбачення їх розвитку в майбутньому (М. В. Шульга, В. К. Гуревський, О. І. Засць, І. Будзилович).

Українськими вченими аналізуються проекти нормативно-правових актів земельного законодавства, прогнозується ефективність їх майбутньої реалізації, що забезпечує можливість удосконалення цих законопроектів на стадії їх розробки та уникнення багатьох практичних проблем, пов'язаних з їх майбутньою реалізацією. Зокрема, представники науки земельного права взяли активну участь в обговоренні проекту Земельного кодексу України (В. І. Андрейцев, Н. І. Титова, П. Ф. Кулинич).

Виконання прогностичної функції наукою земельного права дозволяє передбачити виникнення нових суб'єктів земельних відносин, нових земельно-правових інститутів та сприяє розробці їх концептуальних засад. Слід відзначити характерний зв'язок прогностичної функції земельно-правової науки з пізнавальною та інтерпретаційною,

оскільки без виявлення та пояснення причин виникнення земельно-правових явищ неможливий подальший прогноз щодо їх майбутнього розвитку.

7. Практико-прикладна - функція, з допомогою якої формулюються рекомендації, пропозиції щодо вдосконалення, розвитку певних державно-правових інститутів. Знання, що формуються з допомогою цієї функції, залежать від доцільної реалізації, втілення та виконання юридичною наукою попередніх своїх функцій, особливо інтерпретаційної та прогностичної. Реалізація вказаної функції наукою земельного права полягає у виробленні конкретних рекомендацій щодо розвитку земельного законодавства з метою вдосконалення правового регулювання у цій сфері. Так, вченими-правознавцями (В. І. Андрейцев, Н. І. Титова, П. Ф. Кулинич) були обгрунтовані рекомендації щодо назви, структури та змісту нового кодифікованого акта земельного законодавства (не всі з яких, на жаль, були враховані при розробці та прийнятті Земельного кодексу України). Представники земельно-правової науки формулюють також пропозиції щодо внесення змін та доповнень до чинних нормативно-правових актів земельного законодавства (В. І. Андрейцев, Н. І. Титова, М. В. Шульга, В. В. Носік, П. Ф. Кулинич та ін.). Саме ця функція науки земельного права України покликана відіграти важливу роль у розробці концептуальних засад подальшого реформування земельних відносин, приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, створення ринку земель тощо.

8. **Методологічна** - полягає у використанні положень юридичної науки, вже відкритих нею знань та законів як методологічної основи, фундаменту для здобуття нових знань чи вдосконалення вже добутих (як у юриспруденції, так і в інших науках), що дасть можливість правильно інтерпретувати факти, розробляти рекомендації тощо.

Відкриття нових знань про земельно-правові явища здійснюється на основі вже сформульованих понять, виявлених ознак та досліджених закономірностей. Так, для з'ясування поняття „землі сільськогосподарського призначення” основою є сформульоване В. І. Андрейцевим, Н. І. Титовою наукове поняття „землі”. Для внесення пропозицій щодо вдосконалення земельного законодавства вихідними є виявлення та аналіз існуючих колізій та суперечностей у нормативно-правових актах земельного законодавства.

Теоретичні висновки науки земельного права України використовуються як методологічна основа також іншими юридичними науками, зокрема, науками аграрного права, екологічного права тощо. Важливе значення вони мають і для економічної науки, а також для приrodnichих наук.

9. **Ідеологічно-виховна** - полягає у цілеспрямованому впливі юридичної науки на правову, а також моральну, політичну свідомість людей, підвищення їх правової культури та зростання у суспільній свідомості авторитету права як основного регулятора поведінки. З допомогою цієї функції здійснюється роз'яснення політичних і законодавчих рішень.

Реалізація цієї функції наукою земельного права України пов'язана з викладанням відповідної навчальної дисципліни на юридичних факультетах вищих навчальних закладів. В цьому аспекті слід відзначити праці В. З. Янчука, В. С. Шелестова, В. І. Семчика, П. Ф. Кулинич, О. О. Погрібного, І. І. Каракаша, М. В. Шульги та інших вчених.

Наука земельного права України покликана сприяти утвердженню в свідомості людей конституційного положення про визнання землі основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави.

Ідеологічно-виховна функція земельно-правової науки також передбачає розвиток правосвідомості селян, як основних суб'єктів землекористання, забезпечення реалізації права на захист порушених прав суб'єктами земельних відносин.

Таким чином, земельно-правовою наукою України ефективно виконуються евристична, пізнавальна, констатаційна, описова, інтерпретаційна, прогностична, практико-прикладна, методологічна та ідеологічно-виховна функції. Сучасний період розвитку земельно-правової науки передбачає необхідність активізації евристичної, прогностичної та практико-прикладної функцій, що зумовлено об'єктивною потребою розробки науково обгрунтованих рекомендацій щодо подальшого розвитку земельного законодавства в умовах земельної та аграрної реформ. Це, насамперед, потребує поглиблення теоретичного аналізу змісту, значення, форм та методів реалізації зазначених функцій земельно-правовою наукою.

1. *Рабінович П. М.* Основи загальної теорії права та держави: Посібник. - Вид. 2-е. - К., 1994. - 236 с.
2. *Недбайло П. Е.* Введение в общую теорию государства и права (Предмет, система и функции наук): Учеб. пособие. - К.: Вища школа, 1971.-160 с.
3. *Алексеев С. С.* Проблемы теории права. Курс лекций: В 2 т. - Свердловск, 1972-1973. - Т. 1. - 396 с.
4. *Скаун О. Ф.* Теория государства и права: Учебник. - Х.: Консум, 2000'. - 704 с.
5. *Черданцев А. Ф.* Понятие и функции юридической науки // Методология советского правоведения. Межвузовский сборник науч-

его изучения - м-
*

нь*

- рук В. П. Право и методы
Юридическая литература, 1965 -204 с
7. Суришова А. В. Теория государства и права: Учеб. пособие
Одесса: Вища школа, 1989 -439 с
- Ништин Е. П. Объяснение - функция науки. - М, Мисль 1970
9. Андрещев В. І. Правові засади земельної реформи
земель в Україні: Навч.-практ. посібник. - *изд^т*
10. Шульга М. В. Актуальніе правовіе проблеми земельнь.х
нии в современных условиях. - X 1998 - 224 с
11. Аграрне законодавство України: проблеми ефективності // В. І. Сем
чик, В. М. Стретович, О. О. Погрібний, П. Ф. Кулинич, Ц В Бич-
чикя, І. П. Редько, члена Кореспондента НАН України В. І. Сем-чика.
- К.: Наук, думка, 1998 - 245 с
12. Земельний кодекс України. Коментар / За ред. А. П. Гетьмана
.^Шульги. -Х, ТОВ „Одіссей", 2002; Земельний кодекс У краї
ши. Науково-практичний коментар / За заг. ред. В. І. Семчика -
К.: Видавничий дім „Ін Юре", 2003. - 676 с.

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ ВЧЕНЬ

І. Я. Терлюк

ПРАВОВА ОСНОВА ФОРМУВАННЯ КАДРІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ЗУНР

До вивчення історії правоохоронних органів традиційно досить часто звертаються представники історико-правової науки. Актуальність їх досліджень суттєво зростає на сучасному етапі розвитку держави та суспільства в Україні, коли вивчення .. спадщини минулого обумовлене ще й нагальними потребами реформування ОВС.

Складний характер завдань, що розв'язуються правоохоронними структурами в умовах трансформації українського суспільства у напрямку побудови демократичної політичної системи та ринкової економіки, висуває винятково високі вимоги до професійних якостей працівників ОВС. Принципового значення набули завдання реформування системи МВС України, приведення її до кращих стандартів демократичної правової соціальної держави. Одним з найголовніших серед них є здійснення комплексу заходів, спрямованих на поліпшення роботи з персоналом, його відбору, підготовки та розстановки.

Для належного організаційного та правового забезпечення реалізації кадрової політики в системі МВС України, створення її наукових основ важливим є не тільки аналіз ефективних зарубіжних моделей, а й узагальнення історичного досвіду (як позитивного, так і негативного) функціонування правоохоронних органів в українських національних державних формаціях революційної хвилі 1917—1920 рр., зокрема, вивчення кола питань, пов'язаних з правовими аспектами кадрового забезпечення правоохоронних органів.

За роки незалежності України інтерес до проблем українського державотворення періоду національно-демократичної революції початку ХХ ст. зі зрозумілих причин помітно зріс. Маємо низку статей й поважні монографічні дослідження переважно істориків - В. Ф. Солдатенка, С. А. Макаручука, Т. Гунчака, М. Р. Литвина та інших. Історико-правових праць значно менше. Вони належать Б. Й. Тищику, О. М. Мироненку, О. Л. Копиленку, В. С. Кульчицькому. Однак про формування й функціонування правоохоронної сфери, зокрема у ЗУНР, у них йдеться побіжно. Натомість глибоке дослідження цієї проблеми надало

Л. В. Федак	Господарська діяльність кредитних спілок....	192
Т. З. Гарасимів	Солідарна відповідальність суб'єктів соціального забезпечення в Україні.....	201
Н. О. Багай	Функції науки земельного права України.....	208

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА;
ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ ВЧЕНЬ

І. Я. Терлюк	Правова основа формування кадрів правоохоронних органів ЗУНР.....	217
М. М. Нагорняк	Політико-правова оцінка українських визвольних змагань 1917-1920 рр. і державотворчих процесів в Україні першим Президентом ЧСР Т. Масариком.....	221
Л. М. Кельман	Дещо про методологію юридичної науки у світлі сучасних наукових досліджень.....	233
О. В. Грищук	Вплив ОБСЄ на формування міжнародної системи захисту людської гідності та прав людини.....	238
А. В. Слатвицька	Захист прав людини: тендерний аспект.....	246
В. І. Темченко	Інформація, мораль та право у розвитку теорії соціальної взаємодії.....	253

ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

С. С. Сливка	Права та свободи людини (деонтологія духу).....	259
О. М. Бакинська	Правова природа людини у вербально-біхевіористському вимірі.....	267
А. С. Токарська	Діагностика неправди у комунікативному правничому процесі.....	277
В. І. Ряшко	Моральне виховання курсантів - майбутніх офіцерів міліції.....	284
О. М. Дуфенюк	Вплив ренесансно-реформаційного середовища на формування правової думки в Західній Європі у ХУІ-ХУН ст.....	292
В. В. Шишко	Деякі антропологічні та культурологічні аспекти правотворчості.....	
А. С. Романова	Шляхи формування естетичної культури юриста.....	
Наукове життя.....		„^
Наші автори.....		

ДО ВІДОМА АВТОРІВ

1. До публікації приймаються рукописи наукових статей, що відповідають тематичній спрямованості збірника.
2. Рукописи статей відповідно до постанови Президії ВАК України від 15.01.03 р. № 7-05/1 мають містити: анотацію українською мовою (обсягом 4—5 друкованих рядків); постановку проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор; виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття; формування цілей статті; виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.
3. *Обов'язковою для авторів без наукового ступеня є наявність однієї завіреної позитивної рецензії фахівця з науковим ступенем та витягу із протоколу засідання кафедри про рекомендацію статті до друку. Автори, які мають наукові ступені кандидата чи доктора наук, рецензії та витяги із протоколів засідання кафедр не подають.*
4. Обсяг рукопису статті не повинен перевищувати 0,5 авт. арк. (до 12 сторінок машинописного тексту); примірник має бути набраним через 1,5 інтервали і віддрукованим на папері формату А4, на сторінці - не більше 30 рядків, кегель 14 пт.
5. Окремо до рукопису слід додати довідку про автора (авторів): прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посаду, контактний телефон.
6. До рукопису додається дискета з текстовим файлом статті. Електронні варіанти малюнків та таблиць подаються окремими файлами в А5 форматі.
7. Список використаної літератури, що подається в кінці статті, має бути оформлений відповідно до державних стандартів. Він повинен охоплювати всі наведені у тексті посилання, які подаються у квадратних дужках із зазначенням порядкових номерів джерела та сторінки.
8. Рукопис має бути підписаний автором.
9. Рукописи, подані з порушенням зазначених вимог та істотними мовностилістичними огріхами, до друку не приймаються.
10. Редакційна колегія зберігає за собою право, в разі необхідності, скорочувати і редагувати тексти статей.